63ste Jaargang. — Nr 26. Zaterdag 24 Mei 1919.

ABONNEMENT:
Men schrijft in te Tongeren bij J. COLLÉE, uitgever en eigenaar van dit blad. — Abonnementsprijs 5 fr.
Alle toezendingen van geld, brieven en aankondigingen moeten franco gedaan worden aan den uitgever, Groote Markt, 37-39, Tongeren.

Telefoon 12.

DE POSTRIJDER

DER PROVINCIE LIMBURG

AANKONDIGINGEN:
Reklamen, vonnissen en andere artikels, vooraan of binnen in het blad: 1 fr. den drukregel.
15 centiemen het nummer.

Telefoon 12.

TONGEREN, 24 MEI 1919.

Dit nummer bestaat uit 6 bladzijden groot formaat.

Leger en Taalkwestie

Er is in den reeds bestaanden strijd tot verkrijging der taalrechten in het leger een nieuw element gekomen, dat met veel teederheid en omzichtigheid moet behandeld worden. En dit element is het vergoten bloed. Tot nu toe is er van zoo 'n heiligen eerbied voor Vlaamsche rechten in 't leger weinig te bespeuren; de vertransching wijkert voort, dagelijks geven de Vlaamsche dagbladen klachten en feiten van miskende en verbitterde soldaten, in deze week pas bracht men in de Kamer der Volksvertegenwoordiging eerherstel aan onze houthakkers. Ietsgeen men aan deze jongens gedaan heeft gaat alle perken te buiten; 't is een aanslag op het bloed van ons volk. Ook wilde niemand het gelooven, toen Dr Van de Perre in volle kamer verhaalde hoe ze achteruit gezonden werden om hun Vlaamschovertuiging en en bij opbod als slaven op een Negermarkt werden afgestaan, maar de feiten zijn daar en kunnen niet ontkend worden.

Ondanks alles zegde staatsminister Van devyvere, dat wij de bevrediging der Vlaamsche verlangens eischen, met als prijs van het bloed om het vaderland vergoten. Maar omdat wij rekenen op de rechtvaardigheid onzer zaak.

Er moet in het leger eene regeling der taalkwestie komen, en wel zulk eene dat de Vlaming niet meer de mindere zij. Wij vragen slechts de toepassing van het allerrechtvaardigst beginsel; alle Belgen zijn gelijk om de wet. Het is voor niemand een geheim meer dat die gelijkheid welke onze grondwet opvordert, doerlijk vertrapt, wordt ten koste der Vlamingen, en dit op geheel bijzondere manier in 't leger. Men kan daar generaal worden zonder een woord Vlaamsch te kennen; maar nog geen kaporaal wordt ge zonder Fransch. In het leger nog vindt men de eigenaardigheid dat de enkel vlaamschsprekende soldaat voor den vlaamschonkundigen krijgsdokter komt, ongeveer gelijk de koe voor den veearts; 't ware belachelijk indien het niet zoo wraakroepend ware. Daar nog zijn de postjes waar men zonder veel te doen, altijd buiten gevaar bleef, ontoegankelijk voor den eenvoudigen Vlaming.

We weten wat al moeite het gekost heeft te bekomen van den vlaamschen soldaat, de toepassing van het natuurrecht, aangesproken te worden in eene verstaanbare taal, en wij voegen er bij dat het reglement dat de officieren verplicht Vlaamsch te spreken met den vlaamschen soldaat niet onderbouden wordt 't zij omdat het Vlaamsch niet gekend is, of wel dat er kwaadwilligheid in steekt.

Ik zou die grieven litanie nog heel wat kunnen voortzetten, en daarna takrelen ophangen met zwarte gedaanten en bloedroode strepen. Spreken van die jongens welke den dood ingejaagd werden omdat zij het bevel niet goed verstaan hebben, — maar mijne taak is niet ophitsen, enkel inlichten. Gelijk minister de Broqueville het reeds deed voor den oorlog in de kamer, heb ik willen aantoonen dat er ondraaglijke toestanden zijn in het leger; wel is waar werd hij toen tegengesproken door een Rooden Vlaminghater, maar deze schijnt ook al bekeerd te zijn, of althans belang te stellen in het lot van den vlaamschen soldaat, want hij vroeg verledene week dat de heeren Vandevyvere, Vandersparre, Van Cauwelaert, hunne inserpelletie over de Vlaamsche toestanden in het Fransch zouden doen, dan kon hij ook iets verstaan.

Om een einde te stellen aan dien warboel vragen de Vlamingen de indeeling van het leger in Vlaamsche en Waalsche regimenten.

Wie een anderen weg kent, wij e hem aan, het land zal er hem dank om wijten. :r moet niet veel ten laste gelegd worden aan de legerovcrheid, welke de gelijkheid nooit rechtzinnig betracht heeft, en door kwaadwilligheid de verdeeling noodzakelijk maakt. Het is immers niet aan te nemen dat de Vlamingen die de m erderheid uitmaken, als minderwaardigen zouden behandeld worden.

Wij houden staande, dat er slechts gelijkheid zal bestaan in 't leger om Vlamingen en Walen, den dag waarop de vlaamsche rekruut in 't Vlaamsch zal opgeleid en aangevoerd worden, dien dag, dat zijne moedertaal rondom hem door zijne officieren zal gesproken worden den dag dat hij zich kan aanbieden en doen verstaan, bij welke legeroverheid ook, krijgsdokters en aalmoezeniers inbegrepen; den dag dat alle papieren en inlichtingen welke den dienst aangaat hem in het vlaamsch zullen verstrekt worden. Wie den huidigen toestand van het leger kent moet besluiten dat eene indeeling in Vlaamsche en Waalsche eenheden den eenigen tot nu toe gekenden weg is tot gelijkheid.

Het bovenstaand artikel lag ter pers gereed toen de rede van Staatsminister Van de Vyvere, overigens hiermede overeenstemmend ons toekwam. Toek week geven wij een belangrijk artikel over de gewestelijke indeeling.

De Hollanders en het Vrouwenstemrecht.

De tweede Kamer in Holland heeft dan het wetsontwerp over het stemrecht der vrouwen aangenomen. Merken wij in 't bijzonder aan dat zulks met eene groote meerderheid van stemmen gebeurde. De socialisten en al de liberalen stemden er voor.

Socialist Troelstra zeide, tijdens de besprekind, onder meer: « Zekere Kamerleden willen zich van het Vrouwenstemrecht als van een achterkruipend wapen bedienen. Wat hebben we in België gezien? De katholieken willen dit stemrecht invoeren, terwijl de socialisten trachten te ontsnappen aan de gevolgen der leerstelsels, die zij zelven verspreiden! Dit is voorwaar geen verbeugend schouwspel en mijn groep zal zich door zulk voorbeeld niet laten bezielen ».

Mev ouw Groeneweg, afgevaardigde der socialisten in de tweede Kamer uit zich volgender wijze: « Men zegt dat de gebuwde vrouw in haar huishouden moet blijven. Maar behoort ze daartoe niet meer door het feit dat zij van tijd tot tijd moet stemmen; ja, twee of driemaal in vier jaren? Zal dit het huishouden schaden? Gaat ze niet eike week naar de kerk? Hoe gemakkelijk is het te overdrijven en een kleinigheid in een ernstig betoog tegen het stemrecht der vrouw te veranderen!

Men beweert dat de vrouw al te gemakkelijk toegeeft aan de gevoelsbetoogingen. Indien men in den loop der laatste jaren wat meer het oor had geleend aan dergelijke argumenten, zou men misschien de vreeselijkste der rampen aan de menschen gespaard hebben. Daarom zeg ik tot de mannen: Hetgeen gedurende vijf jaarts voorgevallen moet u aanwakkeren om niet te veel kwaad van het gevoelen der vrouwen te zeggen.

Ik ben aanhangster van het vrouwenstemrecht, omdat ik socialist ben en geenszins omdat dit stemrecht onze partij zal versterken. Integendeel, wij zullen achteruitgaan maar dit zal maar voorloopig en kortstondig zijn. »

Hoort ge 't, Belgische liberalen, gij die beweert dat de vrouw maar goed is om den pot te koken.

Wij denken nochtans dat onze blauwen beginnen te begrijpen dat hun tegenstand aan 't invoeren van het vrouwenstemrecht tijdel is. Wat er ook van zij, ziehier wat wij lezen in « *Les Nouvelles de la Louvière* »:

M. Sluis, een welgekende personaliteit van Brussel, ondervoorzitter van de « Ligue de l'enseignement » gaf te la Louvière op 11 Mei, eene voordracht ten voordeele van het vrouwenstemrecht. Hij eindigde aldus:

« De vrouwen hebben net het recht, zoowel als de mannen om kiezers en gekozenen te worden. Het geta' der vrouwen, die een beroep uitoefenen, vermeerderen met den dag. Een millioen vrouwen vervullen verschillende ambten in de maatschappij, tegenover 2.300,000 mannen. Ook is het eene dwaling te gelooven dat de vrouwen beneden de mannen staan »

Het slot dezer voordracht, dat wij aanhalen, werd luidruchtig toegejuicht en dit bewijst dat de heeren Buisset, Deveze, Lemonnier en medehelpers, zich bedriegen wanneer zij de liberale partij afschilderen als eenparig besloten om deze hervorming te bestrijden.

WIJZIGING AAN DE WET OP DE GEMEENTE KIEZINGEN.

Het Vrouwenstemrecht.

Onze heeren Volksvertegenwoordigers Imperiali, Colaert, Carton de Wiart, Segers, Levie en Gobiet hebben een wetsvoorstel ingediend met de strekking hierboven aangegeven.

Vele gemeenten, vooral op het platteland, zijn werkelijk van hunne hoofdzakelijke instellingen beroofd; het getal der raadsleden is, tijdens den oorlog, zeer gedaald, bijgevolg dat voor de raden zeer moeilijk is in de normale voorwaarden te vergaderen.

Het mandaat van de eerste reeks is vervallen en de andere reeks treedt in 1919 af. Deze toestand is zeer erg en het is dringend noodig dat de gemeenteraden zoo spoedig mogelijk heringericht worden.

Zij moeten dus aangevuld worden, niet door het meervoudig stemrecht, maar door het algemeen stemrecht.

Artikel een roept de vrouw tot de stembus, want zijn kiezer voor de gemeente zij, die zonder onderscheid van kunne, de hoedanigheid van Belg bezitten en tevens den leeftijd van 21 jaar bereikt hebben met ten minste 6 maanden woonplaats in de gemeente.

De integrale evenredigdige vertegenwoordiging wordt vorgesteld. Verder zullen de gemeenteraden alle acht jaar door een eenige verkiezing hernieuwd worden.

Ten slotte worden de toegevoegde raadsleden afgeschaft.

Dit wetsvoorstel, zoo rechtvaardig als eenvoudig wordt nochtans al dadelijk hevig aangevallen. De liberaal Devèze in « *la Dernière heure* » en Buisset in « *la Gazette de Charleroi* » schreeuwen nog erger dan bezetenen.

« Deze houding », schrijven ze, « is strijdig » met de nationale eenheid, die de partijen » bindt, sedert de herstelling der Belgische » Macht. De Clericalen eerbiedigen ze maar in » de maat, dat zij voordeelig is aan hunne belangen en handelen alsof zij deze eenheid » wilden verbreken.

» Overigens de liberalen zullen nooit aan het » vrouwenstemrecht toegeven.

» De vrouwen zijn tot het politiek leven niet » voorbereid; het laat hen overigens gansch » onverschillig. »

Deze heeren vergeten waarlijk maar al te ras dat het aannemen van het vrouwenstemrecht voor de gemeente deel uitmaakt van de vier punten op dewelke men de nationale eenheid stichtte, eenheid in gevaar gebracht door de zaak van het algemeen stemrecht.

Dit werd zeer klaar blootgesteld in het vergelijk, waarvan de heer Carton de Wiart lezing gaf op 10 April en dat de algemeene toejuiching der Kamer uitlokte.

De heer Buisset geeft zich de moeite aan de wereld bekend te maken dat de liberalen het stemrecht voor de vrouwen nooit zullen aannemen. Nochtans, dit recht zal weldra overal erkend zijn:

Eergisteren door het Groot Hertogdom Luxemburg, gisteren door Holland.

In Frankrijk is men bezig met het te bespreken en in de meeste beschaafde Staten is het reeds aangenomen.

M. Buisset neemt zijnen tijd wel waar om den prachtigen kreet « NOOIT » te uiten, een kreet die de liberalen in al de groote debatten zoo gaarne laten hooren en waarvan de dwaasheid door de voorvallen, eenvoudig, onverbiddelijk, weredelijk getoond wordt.

Het stemrecht der vrouwen is onvermijdelijk en moet in de naaste toekomst tot stand komen. De Katholieken en de socialisten hebben zulks begrepen. De liberalen zullen het begrijpen wanneer zij er tegen wil en dank door de omstandigheden gebracht worden.

Zij zullen zich dan, even als vroeger, troosten met te zeggen dat het een beheer van bedrog is.

Onderwijzersbelangen.

De onderwijzers en onderwijzeressen van Limburg die wenschen in te schrijven aan « Christen School », het vakblad van het algemeen Christen Onderwijzersverbond van België, moeten zich *onmiddelijk* wenden tot M Lodewijk Malis, voorzitter van den Gouwbond Antwerpen, te Bekeren. « Christen school » zal verschijnen van af 1 Juni tot 15 October 1919, aan 1,85 fr. en van 15 October 1919 tot 1 Januari 1921 aan 4 frank.

De nieuwe Kieswet.

De nieuwe kieswet, na door den Senaat onveranderd gestemd te zijn geweest, is thans door het Staatsblad afgekondigd. Nu, ongeveer een maand geleden, hebben de verschillende nieuwsbladen den gestemden tekst medegedeeld. Daar die tekst nogal verschilde van het eene blad tot het andere, deelen wij thans den officieelen tekst mede, zooals hij in het Staatsblad voorkomt:

Artikel 1. — Om kiezer te zijn bij de aanstaande herkiezing van de wetgevende Kamers, moet men:

1. Belgisch burger zijn door geboorte of de groote naturalisatie bekomen hebben;
2. Den vollen ouderdom van een-en-twintig jaar bereikt hebben;
3. Zijne woonplaats in dezelfde gemeente hebben sedert ten minste zes maand

Aan deze vereischten moeten voldaan zijn op den dag van 1 Januari 1919.

Artikel 2. — Zijn eveneens siemgerechtigd bij de aanstaande herziening van de Wetgevende Kamers mits dezelfde vereischten van nationaliteit, leeftijd en woonplaats:

1. De niet hertrouwde weduwen van de militairen, tijdens den oorlog voor 1 Januari 1917 gestorven, en bij ontstentenis dier weduwen, hunne moeders indien deze weduwen zijn, evenals de moeders-weduwen van de ongehuwde militairen;
2. De niet hertrouwde weduwen van Belgische burgers, tijdens den oorlog doodgeschoten of bij den vijand gedood en, bij ontstentenis dezer, hunne moeders, indien deze weduwen zijn, evenals de moeders weduwen van die ongehuwde burgers;
3. De vrouwen, tot gevangenisstraf veroordeeld of voorloopig in hechtenis genomen tijdens de vijandelijke bezetting, om redenen van vaderlandschen aard.

De smeekbede van cardinaal von Hartmann.

Uit Keulen wordt gemeld dat cardinaal von Hartmann eene smeekbede aan den Paus gezonden heeft, om Zijne Heiligheid te verzoeken tusschen te komen, ten einde Duitschland van de dreigende ineenstorting te redden.

Zijne Eminentie zegt dat de Vredesvoorwaarden den volslagen ondergang van Duitschland beteekenen en eene wreede geweldspleging zijn op een volk van 70 millioen zielen.

Er is geen katholiek in de wereld die het aan cardinaal Hartmann zal kwalijk nemen, dat hij de hulp van het Vatteaan inroept, om te trachten een verzachting te bekomen in de aan Duitschland opgelegde voorwaarden.

Maar er is ook geen katholiek die niet denkt dat de aartsbisschop van Keulen veel meer kans zou gehad hebben van aanhoord te worden, indien hij in den aanvang van den oorlog en later bij de deportaties, de stem verheft had in het voordeel van het onder de Duitsche laarzen vertrappelde Recht en in het voordeel eener bevolking, die op de meest onmenschelijke wijze werd gelotterd, nadat zij op de afschuwelijkste manier was belasterd geworden.

Zijne Eminentie heeft toen gezwegen; betrouwend in eene overwinning, die alles zou uitgewischt hebben, ook de gruwelen in België, heeft de prelaat integendeel de beulen van ons volk naar de oogen gezien; en wanneer de Belgische bisschoppen zijne aanzicht trokken op de in België door de Duitsche soldateske gepleegde wandaden, waarvan tientallen priesters en duizende weerlooze burgers het slachtoffer waren, gaf de cardinaal er den voorkeur aan het stilzwijgen te bewaren, ten einde geen voor Duitschland onaangenaam twistgesprek te doen ontstaan.

Cardinaal Mercier, Mgr Heylen, Mgr Rutten, al onze bisschoppen predikten in de woestijn: indien Zijne Eminentie van Keulen vandaag ook in de woestijn predikt, moet dat voor den prelaat enkel een reden van zelfverwijt zijn; hij drage op zijne beurt den last eener gedragslijn, dewelke hij zich ten overstaan der gemartelde en gelotterde Belgen streng had voorgeschreven.

Glorie aan God!

Wijze: *Minuit Chrétiens.*

Wreed oorlogswee heeft jaren ons verpletterd.
Heel 't vaderland was als één ronwkapel.
Het gierend loud, het staal, dat aakl g klettert,
Herschiepen de aarde in bloed-en vlammenhel.
Zoo vaak lag 't volk voor uwe krib gebogen,
En vroeg 't u vree, die redloos scheen vergaan.
Want telkens kwam een zwarter wolk getogen,
Verdween uw ster, en bleef 't in 't duister staan.

Glorie aan God! En vrede aan alle menschen!
Nu koestren we ons in zon van zegeprnal!
Nu zal geen bloed van levens meer verslenen.
Uw almacht lei haar hulp in onze schaal.
Het Recht rijst recht, en de Eer blijft ongeschonden.
Uit gruwzaam graf treedt België, schoon als dood.
Dank, Jezus, dank, dat ge onze zware wonden
Zoo heelt, en Trouw met overwinning tooit.

Wuive over gansch de wereld uw genade.
Gun vree den held, die bij den Yzer slaapt.
Vree aan wie weent in wees en weduwwade,
Aan vijand, die nu misdaadsdoornen raapt.
Glore uwe ster thans over alle landen:
Eén hergeboorte in uw geboortenacht
Snoer volk met christen broederbanden
En schaar ze om u ter weidsche vredewacht.

De Vredesconferentie te Parijs

De oostenrijksche afveerdiging.

Het onderzoek der geloofsbrieven van de oostenrijksche vredesafgevaardigden heeft maandag, ten 3 1/2 ure namiddag, plaats gehad te Saint-Germain, in het paviljoen Hendrik IV, in de kamer waar Lodewijk XIV geboren werd.

De toezichtskommissie van de bondgenooten was samengesteld uit MM. Jules Cambon, voorzitter, voor Frankrijk; Henri White, voor de Vereenigde-Staten; lord Hardinge, voor Groot-Brittanje; de Martino, voor Italië; Matsui, voor Japan.

De volgende mogendheden van de Entente, waren vertegenwoordigd: Vereenigde-Staten, Groot-Brittanje, Frankrijk, Italië, Japan, België, China, Cuba, Griekenland, Nicaragua, Panama, Polen, Portugal, Rumenië, Servië, Kroatië Slovachie, Siam, Tcheko-Slovachie.

5 miljard in goud.

In het Vredestraktaat, dat aan de gevolmachtigden van Oostenrijk zal onderworpen worden, komt eene bepaling voor zeggend dat er eene vergoeding van 5 miljard. in goud zal moeten betaald worden.

De vrede met Turkije.

De raad der Vier voorziet de volgende oplossing voor wat Turkije aangaat:

1. De Vereenigde Staten zouden een mandaat ontvangen voor Konstantinopel en voor Armenië, waaraan de streek van Adana Mersina zou toegevoegd worden, om een uitgang op de Middellandsche Zee te bekomen.
2. Griekenland zou de kuststreek krijgen, waarvan Smirna het bijzonderste center is.
3. Italië zou gelast zijn met zuidelijk Anatolië waarvan Adelia de bijzonderste haven en Lonia het center is. De noordelijke grens zou gevormd worden door de woestijn die Klein-Azië doorsnijdt van het Oosten naar het Westen.
4. Noordelijk Anatolië, begrijpende Brousse en Angora, zou een eigenlijken turksche Staat vormen, waar de Sultan zou verblijven en voor wiens onafhankelijkheid Frankrijk zou instaan.

De Turksche erfenis.

Het is met het oude Turkije gelegen lijk met het oude Oostenrijk-Hongarië. Na den afgeloopen oorlog is het klaar dat het behoud van die rijken eene onmogelijkheid is.

Beiden regeringen hadden hunne zaak verbonden met die van Duitschland. De militaire ineenstorting van dit laatste land, brengt den val mee van de weemdere en bevrijd dus in één slag de bevolking die niet meer mogen of kunnen bukken onder het afschuwelijke turksche juk.

De erfgenamen van den Turk zijn eerst en vooral de Grieken, die zich beslist aan de zijden geschaard hebben van de Bondgenooten, na zich ontlast te hebben van een vorst die een verrader was voor zijn volk. Dan komen de Armeniers, die lang reeds totaal uitgeroeid zouden zijn hadde de weerzinwekkende duitsche politiek moeten goed afloopen.

De Grieken die in de oude provincies van europeesch Turkije wonen, zullen hee eenvoudig ingelijfd worden bij het grieksche rijk, dit derhalve eene aanzienlijke uitbreiding aal nemen. De provincie Smirna, waar de bevolking grootendeels grieksch is, zal bestuurd worden door Grieken.

Men bereidt een groot Armenie voor dat zich zal uitstrekken tot aan de streek van Adana en van Mersina. De Vereenigde-Staten zullen op de ontwikkeling, op de lotsbestemming van het nieuw rijk waken.

Frankrijk zou mandaat hebben voor Sirië, terwijl Italie zal gelast zijn met zuidelijk Anatolië, waarvan Adalia de bijzonderste haven is.

Palestina en Mesopotamie zullen onder toezicht staan van Engeland.

Over het vredes verdrag.

Een secretaris uit de naaste omgeving van Brockdorff-Rantzau, heeft de volgende verklaring gedaan: Toen men hem vroeg of zij den vrede zouden teekenen, heeft hij geantwoord: « Gij hebt ons uwen knie op de borst geset, uwen duim in het oog gestoken en ons ter aarde geworpen. Hoe wilt gij, dat wij in die voorwaarden met zou den teekenen ». En de secretaris voegde erbij: « Alleen het feit, dat brockdorff vier en twintig uren lang op de vertaling der vredesvoorwaarden heeft gewacht, zonder zich op den Franschen tekst te verlaten, en dat hij er al de bijzonderheden van heeft onderzocht toonde aan, dat hij besloten had te teekenen ».

De Duitsche Pers moet een zachteren toon aanslaan.

De dag is kalm geweest. De duitsche afgevaardigden hebben dezen morgen weinig gewerkt. Gestner heeft de Duitsche dagbladschrijvers samengeroepen en hun voorschriften uit Berlijn medegedeeld, waarbij een zekere gematigdheid in hunne berichten wordt aangeraden, teneinde verwikkelingen met de Entente te voorkomen.

De Hollandsch-Belgische kwestie.

Voor de vijf ministers van Buitenlandsche zaken der groote mogendheden heeft M Hymans de noodzakelijkheid bewezen van de herziening der verdragen van 1839.

Hij zegde hoe de onzijdigheid van de Scheldemonding de Britsche vloot belette Antwerpen te redden dat a dus een duikbootbasis werd voor de Duitschers. Hij wees verder op de gebrekkige grensschikking tusschen Holland en Duitschland en toonde aan dat dergelijk tot grens schending uitlokte.

M. van Karnebeek, Hollandsche minister van Buitenlandsche zaken antwoordde dat Hollandsch-België gunstig gezind is en door onderhandelingen de hangende vraagstukken wil regelen. Hij maakte dan gewag van de reis der koningin naar Hollandsch Limburg en beweerde dat de Limburgers door betoogingen alsdan hunne gehechtheid aan Holland hadden bewezen.

Wat Mgr Keesen zegt,

In de Senaatzitting van 6 Mei, sprekende over den volkerenbond zegde Mgr Keesen onder andere:

« Het doel van den volkerenbond is juist, den oorlog tegen te gaan door de verbonden Staten te dwingen tot scheidsgerecht. Om daarin te slagen zullen twee grondwetten onontbeerlijk zijn.

Eerst diende op internationaal gebied gedaan wat elk vol voor zich zelven doet. De inrichting nu van een binnenlandsch gerecht bedraag eene wet die gebiedt of verbiedt, eene rechtbank die de wet toepast, en eene stoffelijke macht die tot den eerbied dwingt van de uitspraken dezer rechtbank.

Zoo de Volkerenbond een duurzaam bestaan wil hebben, moet hij aan een tweede voorwaarde voldoen. Want zooveel tegenstrijdige belangen, zooveel eerzucht, zooveel lichtgeraktheid kwamen in botsing, dat de voortdurende tusschenkomst van een vooraanstaande mogendheid, wier rechtvaardigheid en onpartijdigheid algemeen erkend worden, zal noodig zijn om te herstellen wat er zou kunnen barsten.

In een onderneming van zulk een internationalen aard, komt men tot geen uitslag zonder de medewerking van 't Pausdom die de hoogste zedelijke en internationale macht op de wereld is.

Geen profeet moet men zijn om zulks te voorzien. Negetien eeuwen geschiedenis komen het bevestigen.

Toen de Paus stelselmatig buiten de Haagsche Conferentie werd gehouden uit godsdienstbaat voorzie ik U hier vier of vijfmaal — gij zult het U herinneren —, dat de conferentie op een misbeksel zou uitloopen. En werkelijk nooit waren meer en bloediger oorlogen te betreuren dan sedert vijf en twintig jaar.

Altijd straft God op zichtbare wijze de aan zijn vertegenwoordiger op aarde toegebrachte beleediging.

De Volkerenbond zonder Paus zal stils aan verbrokkelen bij gebrek aan 't noodige cement.

Voort 't welzijn van mijn land, dat een langen vrede behoeft om zijn wonde te heelen, zou ik wenschen dat België en de andere kleine staten de aanwezigheid van den Paus zouden vorderen. Ik verklaar dit buiten alle godsdienstige bedoeling, alleen maar om aan zwakken een bevoegden verdediger te bezorgen.

Wij weten welke voorheide de Paus ons toedraagt: bij den aanvang der vijandelijkheden, ten overstaan van een zegepralenden vijand, hadden Benedictus XV, en Kardinaal Mercier den moed tegen de overweldiging der neutrale landen en tegen de er gepleegde gruweldaden verzet aan te teekenen. Opdat niemand zijn bevoordingen verkeerd zou uitleggen, verleende hij aan onzen minister de toelating om te herhalen dat hij, in zijn merkweerdige rede van Januari 1915 België had bedoeld.

Verder teekende hij protest aan tegen het wegvoeren van onze werklieden: hij drong op verzachting van het lot onzer krijgsgevangenen aan; reidde talrijke landgenooten van den doodstraf, wat verwacht gij nog meer?

Wie hem blijven voor stellen als onverschillig aan ons lot, zijn ondankbaar.

Wil het zeggen dat ik de begoocheling koester, den Paus weldra in den Volkerenbond opgenomen te zien? Neen, maar het moet ervan komen,

De hoogmoedige mensch geeft eigen zwakheid moeilijk toe; slechts op het laatste oogenblik reikt hij de armen naar den vreden de vrede der Kerk. Om toevlucht tot den Paus te nemen zal Europa nog een nieuwen, bloedigen oorlog noodig hebben. Eerst dan zal het zich smeekend tot het Pausdom wenden tot zuivering der wereld en herstel van haar puin. »

* * *

In de woorden van Mgr Keesen is veel waarheid gelegen. Hij spreekt zooals een katholiek spreken moet. Maar het staat eenmaal geschreven: velen zijn hooren le doof en sluiten de oogen voor het licht de Waarheid

Gemengde berichten.

Nog steeds de springs offen.

Een ongeluk te Froeynnes. — Op het veld bevonden zich nog alle tuigen, als granaten die door de Duitschers achtergelaten zijn. De eigenaars en huurders van die gronden hebben tot nu toe te vergeefs gevraagd, dat men die gevaarlijke dingen zou wegruimen. De personen die te klagen hebben, moeten hun verzoek hernieuwen bij den plaatselijken bevelhebber. Wanneer men een zeker aantal verzoeken zal ontvangen hebben, zal men die projektielen wegruimen.

In afwachting gaat er schier geen dag voorbij, of er gebeurt een ongeluk. Gisteren nog had men er een te betreuren

De 28-jarige Ferdinand Pollet te Froyennes, werkte met een wel op het veld. De wel rolde over een granaat die in den grond stak en ontplofte. Pollet werd in volle borst getroffen. Hij werd naar het gasthuis overgebracht. Zijn toestand is erg.

Vreeselijk spoorwegongeluk bij Mechelen.

Verschillende wetwegonelu n. — Zaterdagmorgen, 4 uur, zijn twee goederentreinen, de eene komende van Ververs ter bestemming naar Zurenborg en de andere, komende van Pieton, over Mechelen naar Antwerpen, opeengereden, tusschen Mechelen en Katheljne-Waver, achter het kasteel van Dendon.

De schok was verschrikkelijk.

De twee lokomotieven steken in elkaar en 15 wagons zijn totaal vernield

Twee zwaar gekwetsten zijn ter plaatse opgenomen.

De remmer Emiel Fressier is erg aan het hoofd gekwetst en werd onmiddelijk naar het gasthuis van Mechelen overgebracht.

De machinist van den trein van Ververs is ook erg gesteld. Hij ontving ter plaatse de eerste geneeskundige zorgen.

Op de plaats der ramp verschenen onmiddelijk de heer Suetens, ingenieur bij den dienst van Brugge en Wegen, alsook den heer Bonnevie, van den trekdienst.

Er werd telegrafisch hulp gevraagd aan Muizen, Mechelen en Antwerpen.

Drie ploegen gingen terstond aan het werk om de baan vrij te maken.

Deze zal nog wel eenigen tijd belemmerd blijven, daar de opruimingswerken met tal van moeilijkheden gepaard gaan.

De reizigers die van Antwerpen naar Mechelen of Brussel komen, moeten afstappen te Katheljne-Waver en te voet naar Mechelen komen, waar treinen gevormd worden voor Brussel.

De Duitsche brandstichters.

De onderzoeksrechter Chevalier, te Bergen, zet zijne opzoekingen voort, in zake de brandstichtingen van 25 Augustus 1914, bij de intrede der Duitschers.

Hij heeft getuigenissen ingewonnen, die hem zullen toelaten met naam en hoedanigheid de officieren te kennen en te ontdekken, die het bevel gaven de huizen opzettelijk in brand te steken, en ook het middel te vinden hen te vervolgen en naar verdiende te straffen.

De eerste hoogovens in 't Luiksche.

Groot nieuws uit het Luiksche.

Donderdag heeft Cockerill zijn eerste hoogovens ontsloten; 't is de tweede in België, maar de eerste in de streek van Luik.

Binnen korte zal er bij Cockerill een tweede branden.

Voegen wij er bij dat vóór den oorlog 11,000 man bij Cockerill werkten; er zijn er nu 3,000 aan den arbeid.

Die drie duizend man, welke er nu werken, werkten er gedurende heel de tijd van den oorlog.

Dus was ook niet heel de Cockerill-briek leeg geplunderd, gelijk het gerucht geloopen heeft.

Een brief uit Leuven naar Duitschland.

Een duitsch fabrikant van Jülich, eene plaats in de nabijheid van Aken, had zijne waren aan een Leuvensche beschuit-fakriek aangeboden: Ziehier het antwoord dat dit Belgisch huis hem gezonden heeft:

« Wij ontvangen uw omzendbrief met het aanbod uwer waren. Gij hebt de ongemeene beschamdhéid U tot ons te wenden in die Duitsche taal die ons voor altijd hatelijk werd. Uw cynisme steekt ons tegen, nu gij durft schrijven aan een nijveraar der stad Leuven, waar uw sabelslepers den 25ste Oogst 1914 lafhartig geroofd gemoord en gebrand hebben.

Zooals alle belgische nijveraars, van hun plicht bewust, hebben wij het besluit genomen nooit nog met gelijk welken mof handel te drijven, en wij zullen onverbiddelijk gelijk welken herkomer van Moffrika die zijn smerig bakkes nog bij ons durft vertoonen aan de deur gooien.

Staatsschulden.

De schulden der verschillende Staten door den oorlog veroorzaakt beliepen tot:

Voor Engeland	182.500,000,000
» Frankrijk	118,500,000,000
» Rusland	112,000,000,000
» Vereenigde-Staten	100,000,000,000
» Italie	46,000,000,000
» Duitschland	174,000,000,000
» Oostenrijk-Hongarije	97,150,000,000

Hierbij ontbreken nog België, Servie, Bulgarie, Roemenie, Montenegro, enz.

Welke meer schadeloosstelling.

De aanbechting van de Duitsche kantons Malmedy en Eupen by België is een niet te versmaden vergoeding voor de velden bosschen, die in ons land gedurende de bezetting uitgeroeid werden. Beide kantons bezitten meer dan zes duizend hektaren bosschen, die weleer de eigendom der Duitsche kroon waren.

Met een boom werd gedurende den oorlog in het Hertogenwald en de Duitsche grensbosschen gevelt. Weldra zal met de uitbating van dien boschrijkdom een begin worden gemaakt, om onze nijverheid en onze spoorwegen van het zoo noodige hout te voorzien.

Smartegeld.

Een advokaat van Doornik, de heer Allard, heeft een proces ingespannen tegen den gewezen Duitschen keizer, tegen Rupprecht van Beijeren en den Duitschen generaal Hoplier. De advokaat eischt 50.000 frank vergoeding voor zijn 25 maanden hallschap te Holzminden. Als de advokaat dat sommetje opstrijkt, zullen al de burge gevangenen, die 1.000 frank van de Regeering gekregen hebben voor hun ongewenscht verblijf in de Duitsche gevangenissen en kampen tegen den keizer en al de Duitsche « gevangenis-direkteurs » en « Lagerobersten » beginnen te procedeeren. Of 't dan nog zal lukken?...

« Vergeven » smokkelarij.

Voor de luchtvaart zijn alle grenzen uitgevaagd. Wat zullen de douaniers vermogen tegen de vliegeniers die twee drie duizend meter boven hun hoofd zweven met enige honderden kilo's verboden of belasteerd uitvoerwaar? Niets .. ook kanonnen zullen weinig baten. De Amerikanen hebben echter een afdoendmiddel gevonden. Reeds hebben ze een luchtpot ingericht. De kampvliegtuigen zouden als douane-vliegmachinen kunnen dienst doen zoodat binnenkort 't gekwetter van machiengeweren en revolverkaboenen een dagelijksche afleiding aan de grensbewoners zal bieden.

Zie uwe Stadsloten na.

Er zijn menschen die 'n fortuin bezitten zonder het te vermoeden. Zoo werden tot hiertoe volgende loten der stad Luik met ter uitwisseling aangeboden

		LEENING 1897.		
84	7—17	19e trekking	1901	fr. 100,000
2917	—17	1907		1000
2653	—6	1913		5,000
10267	—15	1915		10,000
27257	—23	2e trekking	1898	500
9038	—9	4e »	1898	500
23523	—10	74e »	1912	1000
16572	—19	97e »	1918	100,000
21878	—9	100e »	1918	10,000
		LEENING 1905.		
8084	—21	40 trekking	1903	fr. 50,000
6257	—21	50e »	1914	20,000
6491	—25	51e »	1914	10,000
1301	—20	57e »	1915	10,000
1075	—7	58e »	1915	25,000
6475	—22	61e »	1916	25,000
871	—6	66e »	1916	10,000
9422	—8	68e »	1917	20,000
5553	—14	69e »	1917	10,000
10854	—3	73e »	1918	100,000
1424	—24	77e »	1918	10,000
5020	—22	78e »	1918	10,000
		LEENING 1835.		
14599			1914	50,000
		LEENING 1862.		
11087		58e trekking	1918	fr. 3,000
6564		54e »	1914	5,500
9279		50e »	1910	1,500
2551		57e »	1917	3,000
1679		57e »	1917	1,000
2427		55e »	1915	1,500
7527		52e »	1912	2,000

Stad Luik 1860.

50e trekking. — 1 Mei 1919.

963 obligaties uitkeerbaar met ingang van 1 Oogst 1919.

N. 8651	uitkeerbaar met	fr.	5,500
N. 4783	»		3,000
N. 23266	»		2,000
N. 21300	»		1,500
N. 27821	»		1,000

Nummers uitkeerbaar met 200 fr.

14497	5280	27902	3336	1567	27033
20261	7750	23652	14267	18778	21528
21212	24566	6740	17783	20113	39344
28006	9123	10456	19951	16554	11931
23754	9297				

Nummers uitkeerbaar met 125 fr.

6416	22891